

Länsstyrelsen
Skåne

Tillståndet för fältpiplärka i Skåne och Halland under 2017

Titel: Tillståndet för fältpiplärka i Skåne och Halland under 2017

Utgiven av: Länsstyrelsen Skåne

Författare: Patrik Olofsson

Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Miljöavdelningen
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00

Copyright: Länsstyrelsen Skåne

ISBN: 978-91-7675-104-6

Rapportnummer: 2017:32

Layout: Gabrielle Rosquist

Tryckår: 2018

Omslagsbild: Fältpiplärka på Ravlunda under 2017

Foton i rapporten: Patrik Olofsson

Förord

De sandiga markerna i södra Sverige tillhör norra Europas artrikaste miljöer och har än idag ett myllrande liv av växter, djur och svampar. Dock har många av de sydsvenska öppna, sandiga miljöerna försvunnit drastiskt under de senaste århundraden genom igenväxning, uppodling eller igenplantering med träd. Många av sandmarkernas arter har försvunnit eller lever idag starkt undanträngda. En av dessa arter är fältpiplärkan (*Anthus campestre*), som ända fram på 1970-talet fanns på ett större antal lokaler i Halland och i Skåne. Därefter har antalet fåglar minskat drastiskt och under 2013 förekom endast några tiotal häckande par i östra Skåne.

Inom ramen för det EU-finansierade Life+ Nature-projektet Sand Life och arbetet med det nationella Åtgärdsprogrammet för bevarande av fältpiplärka, återinventerades fältpiplärkan under 2017 av Patrik Olofsson. Syftet med inventeringen var att se hur de senare årens restaurering av sandmarkerna, inom bland annat Sand Life, har påverkat förekomsten av fältpiplärka.

Det kan konstateras att den negativa trend som pågått under decennier har brutits och antalet revir har ökat från 33 till 42 sedan förra inventeringen 2013, en ökning med nästan 20 %. Även antalet lokaler med revirhävdande hannar har ökat från 8 till 11 mellan åren. Fältpiplärkan har dessutom ökat sitt utbredningsområde i östra Skåne, medan artens gamla lokaler i Halland och västra Skåne tyvärr fortfarande stod tomma 2017.

Den nu vända negativa trenden, visar tydligt att den restaurering och förbättrad skötsel av de sydsvenska sandmiljöerna som skett under senare år har gett effekt. Förhoppningsvis är detta positiva resultat endast början på en positiv framtida utveckling med större population och vidare utbredning av fältpiplärkan i Sydsverige.

Länsstyrelsen Skåne december 2017

Paul Eric Jönsson

Chef Naturvårdsenheten

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING.....	5
BAKGRUND.....	6
METOD	6
RESULTAT	7
KÄLLOR	11
BILAGA 1. LOKALER OCH ANTALET REVIR FÖR FÄLTPIPLÄRKA UNDER 2017.....	12

Sammanfattning

Inventeringen av fältpiplärka i Skåne 2017 resulterade i 40 revir med sammanlagt 23 par. Antalet fältpiplärkor har ökat med cirka 20 % sedan föregående inventering 2013, då 33 revir och 21 par noterades. Årets resultat ligger ungefär på samma nivå som motsvarande inventering under 2008 då 42 revir konstaterades. Under 2017 inventerades även tre halländska lokaler dock utan att några fältpiplärkor påträffades.

Under inventeringen i Skåne 2017 förekom fältpiplärkor på 11 lokaler i Skåne, vilket är en ökning med tre lokaler jämfört med 2013. Resultatet innebär en utökning av artens utbredningsområde i flera väderstreck; åt norr (Bäckaskogs grustag), åt nordväst (Everöds flygplats) och åt söder (Vårhallarna). Dessa lokaler saknade fältpiplärkor under 2013, men hade alla fåglar under 2008. Även om resultatet för 2017 och 2008 ligger nära varandra i antal så skiljer de sig när det gäller utbredningsområdet. Säsongen 2008 påträffades fåglar på 19 lokaler, varav flera lokaler låg längs sydöstra Skånes kustland och i Vombsänkan, områden som idag fortfarande saknar fältpiplärkor.

Det som framför allt skett mellan inventeringarna 2013 och 2017 är en förtätning av reviren på Ravlunda skjutfält där populationen ökat från 9 revir till 14 revir och lokalen hyser numera 35 % av landets fältpiplärkor. Även Drakamöllan med omgivande naturreservat har haft en positiv utveckling med ett nytt par jämfört med 2013 medan de två lokalerna Ripa-Horna och Brösarps norra backar har tappat vardera ett revir jämfört med 2013. I övrigt så har populationen överlag varit stabil med ungefär samma antal revir per lokal som 2013.

Liksom 2013 finns idag en mycket stor andel av landets fältpiplärkor inom ett knappt kvadratmil stort område i östra Skåne. Inom de fem dellokalerna: Ravlunda skjutfält, Vitemölla, Kiviks marknadsplats, Drakamöllan med närliggande reservat samt Brösarps norra backar påträffades 28 revir vilka utgör 70 % av det totala antalet kända revir i landet. Tillsammans med angränsande lokal i norr (kuststräckan Gropahålet-Juleboda med fem revir) så hyser lokalerna sammantaget cirka 82 % av landets fältpiplärkor.

Bakgrund

Fältpiplärka (*Anthus campestris*) är de öppna sanddynernas och sandmarkernas fågel. Arten var en allmän fågel i Skåne fram till början av 1900-talet och häckade då i stora delar av södra Sverige. De senaste 100 åren har de öppna sandmarkerna minskat drastiskt i landskapet, en följd av bland annat exploatering och plantering av arter som bergtall och vresros. Utvecklingen har varit förödande för flera sandlevande växt- och djurarter, däribland fältpiplärkan, som idag är sällsynt och endast förekommer begränsat i östra Skåne.

Populationen av fältpiplärka i Sverige har följts genom ett antal inventeringar, som alla har visat en nedåtgående trend (Larsson och Fritz 2016). I Halland noterades den sista häckningen 2011 och därefter har endast enstaka fåglar observerats. I Skåne inventerades revirhävdande och häckande fåglar 2008 (Bergendahl 2009) och 2013 (Olofsson 2013), med 33 (21) respektive 42 (25) revir (par).

Under åren 2012 till och med 2018 restaureras sandmarker i Halland, Skåne och på Öland i större skala inom projektet Sand Life. För att se påverkan på populationen av fältpiplärka genomfördes därför denna inventering under 2017.

Metod

Inventeringen 2017 inleddes i mitten av maj och merparten av fältarbetet skedde fram till mitten av juli. Under den senare delen av juli och hela augusti gjordes kompletterande besök för att följa upp sena häckningar och kolla efter flygga kullar. Total inventeringstid i fält var cirka 180 timmar.

Liksom 2013 inventerades i Skåne 36 utvalda lokaler (Bilaga 1), områden som ett eller flera år hyst fältpiplärkor under 2001, 2008 eller 2013 men även ännu äldre lokaler från 1980- och 1990-talen ingick bland de inventerade lokalerna. Kommunvis fördelades lokalerna enligt följande: Kristianstad (18), Simrishamn (8), Tomelilla (1), Ystad (4), Sjöbo (2), Lund (1), Ängelholm (1) och Vellinge (1). Under inventeringen 2017 ingick även tre lokaler i Halland (Hökafältet, Tönnersa och Haverdal), även de lokaler som tidigare hyst fältpiplärkor men som saknat revirhävdande fåglar sedan inventeringen 2013.

Lokalernas storlek var högst varierande, från små grustag och mindre partier med torra hedmarker, på några hektar, till stora områden som Ravlunda skjutfält och kuststräckan Åhus-Juleboda. När det gäller de största lokalerna så delades de upp i mindre delområden.

Inventeringen skedde genom "Förenklad revirkartering för jordbruksmark", (enligt Naturvårdsverkets normer, Version 1:1 2012-05-28). Vid besöken strövades lokalerna sakta genom med täta stopp för kikarspaning. I de fall inga fåglar noterades visuellt spelades fältpiplärkans sång upp med hjälp av bandspelare och eventuella fåglar på lokalen började sjunga. I de fall fåglar redan sjöng på lokalen spelades ingen sång upp med bandspelare. En intressant iakttagelse på flera lokaler var att redan etablerade par som lokaliserats med kikare ibland inte svarade på sången. I stället började en eller båda fåglarna springa mot den uppspelade sången tills de kom mycket nära. Observationerna av fåglar var i huvudsak av två kategorier; sjungande hanar (oparade?) och par med någon form av häcknings-

kriterium. Samtliga observationer av fältpiplärkor registrerades med GPS (RT90).

Vädret under inventeringsperioden var inledningsvis relativt stabilt med torra, regnfattiga men tidvis blåsiga och kalla dagar, medan det under juni och juli blev mer ostadigt med förhållandevis många regndagar. Säsongen präglades av ”varannandagsväder” och saknade längre sammanhängande högtrycksperioder.

Resultat

Inventeringen av fältpiplärka i Skåne 2017 resulterade i 40 revir varav 23 par (Tabell 1). Resultatet är en ökning med cirka 20 % sedan föregående inventering 2013 då 33 revir, varav 21 par noterades. Årets inventering ligger ungefär på samma nivå som vid inventeringen 2008 med 42 revir varav 25 par (Figur 1). Andelen par i förhållande till det totala antalet revir (58-64 %) är ungefär den samma de senaste tre inventeringsåren.

Under inventeringen 2017 påträffades fältpiplärkor på 11 lokaler vilket är en ökning med tre lokaler jämfört med 2013 (8 lokaler). Resultatet innebär en utökning av artens utbredningsområde åt norr (Bäckaskogs grustag), nordväst (Everöds flygplats) och söder (Vårhallarna), lokaler som alla saknade fältpiplärkor 2013 men hyste fåglar 2008. Även om resultatet för 2017 och 2008 ligger nära

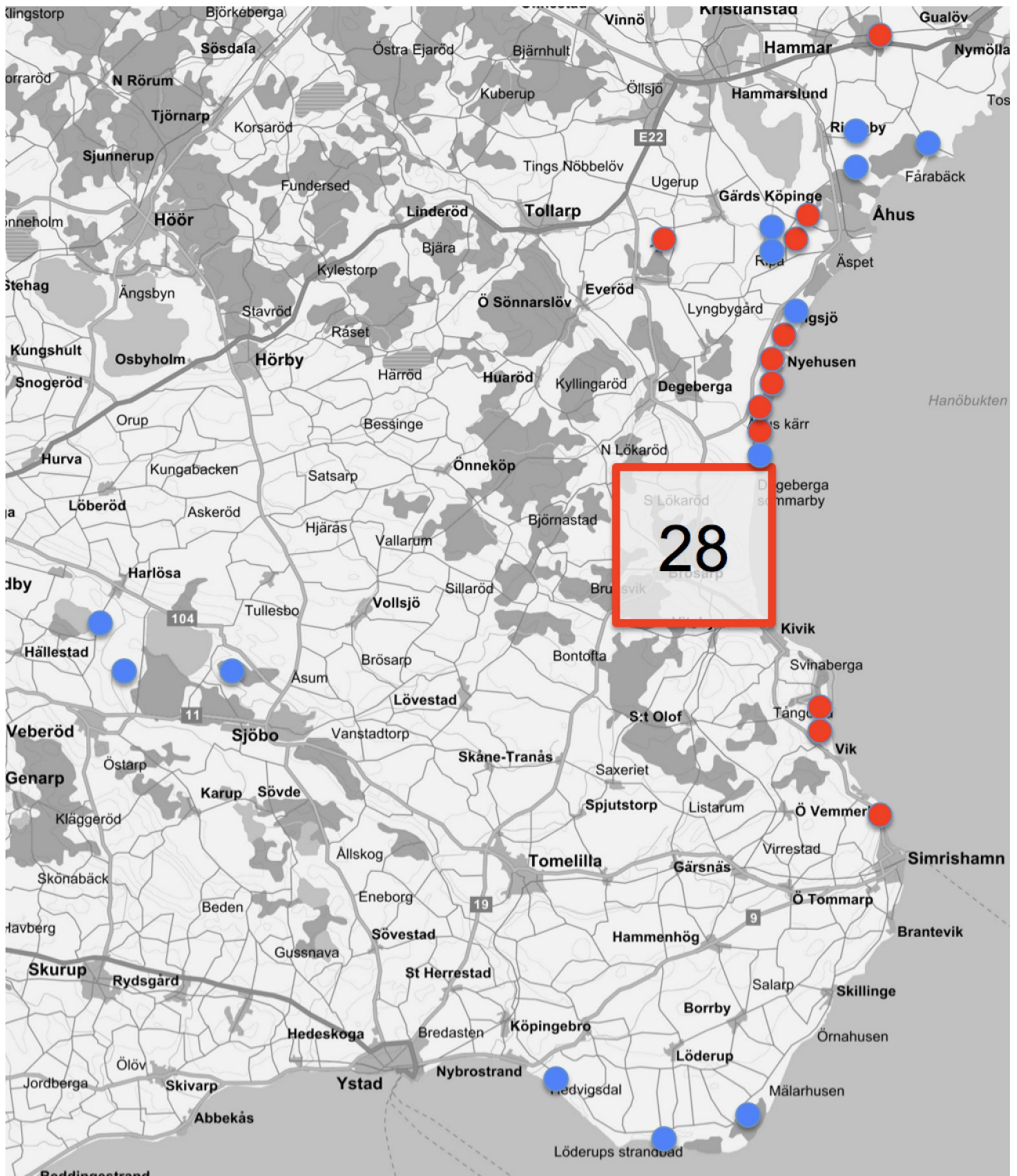
varandra i antal så skiljer det mycket när det gäller antalet lokaler och utbredningsområde. Säsongen 2008 påträffades fåglar på 19 lokaler, varav flera lokaler låg längs sydöstra Skånes kustland och i Vombsänkan, områden som idag fortfarande saknar fältpiplärkor (Figur 1). Den negativa trenden vad gäller fältpiplärkans krympande utbredningsområde har pågått under de senaste decennierna och samma mönster kunde noteras mellan inventeringarna 2001 och 2008.

Det som framför allt skett mellan inventeringarna 2013 och 2017 är en förtätning av reviren på Ravlunda skjutfält där populationen ökat från 9 revir till 14 revir och lokalen hyser numera 35 % av landets fältpiplärkor. Även populationen i Drakamöllan med omgivande naturreservat har haft en positiv utveckling med ett nytt par jämfört med 2013. Däremot har de två lokalerna Ripa-Horna och Brösarps norra backar tappat vardera ett revir jämfört med 2013. I övrigt så har populationen överlag varit stabil med ungefär samma antal revir per lokal som 2013.

Under 2017 förekommer, liksom 2013, en mycket stor andel av landets fältpiplärkor inom ett knappt kvadratmil stort område i östra Skåne (Figur 2). Inom de fem lokalerna Ravlunda skjutfält, Vitemölla, Kiviks marknadsplats, Drakamöllan med närliggande reservat samt Brösarps norra backar påträffades 28 revir vilka utgör 70 % av det totala antalet revir och tillsammans med kuststräckan Gropahålet-Juleboda i norr med 5 revir så hyser lokalerna sammantaget cirka 82 % av landets fältpiplärkor.

Tabell 1. Antalet revir (sjungande hanar) samt häckande par av fältpiplärka i Skåne under 2017, jämfört med inventeringarna 2013 och 2008.

Lokal	2008		2013		2017	
	Sjungande hanar	Häckande par	Sjungande hanar	Häckande par	Sjungande hanar	Häckande par
3. Bäckaskogs grustag	1	0	0	0	1	1
4. Dala-Landön	1	0	0	0	0	0
6. Rinkaby	1	1	0	0	0	0
7. Gälltofta	2	1	0	0	0	0
9. Ripa-Horna-Älleköpinge	4	2	3	1	2	2
15. Everöds flygplats	1	0	0	0	1	0
16. Åhus-Friseboda	6	4	5	4	5	3
17. Juleboda	1	0	0	0	0	0
18. Drakamöllan-Kumlan-Äskebjär	4	3	6	2	7	4
19. Brösarp N backar	3	3	4	2	3	2
20. Ravlunda	6	5	9	6	14	7
21. Vitemölla	3	3	3	3	3	1
22. Kiviks marknadsplats	1	0	1	1	1	1
23. Stenshuvud	1	0	2	2	2	1
25. Tobisviken-Vårhallarna	1	0	0	0	1	1
28. Sandhammaren	1	0	0	0	0	0
29. Backåkra-löderup	1	1	0	0	0	0
30. Kabusa	1	1	0	0	0	0
32. Revingefältet-Vombs vattenverk	1	0	0	0	0	0
33. Björka flygfält	2	1	0	0	0	0
Totalt	42	25	33	21	40	23

Figur 1. Geografisk fördelning av revirhävande fåltiplärkor 2017 (röd prick/ruta). Blå prick visar lokaler med fåglar vid inventeringen 2008, men där de saknades 2017.

De återstående sju reviren påträffades vid Stenshuvud (2 revir), som ligger nära fynden i Vitemölla. Fyndet av ett revir vid Vårhallarna, strax norr om Simrishamn, innebär en expansion av artens sydgräns jämfört med 2013. De 2 reviren vid Horna-Sånarna-Ripa ligger inte är så långt ifrån de nordligaste kustfåglarna. Under 2017 noterades även ett par vid Bäckaskogs grustag, vilket innebär en rejäl förflyttning av artens nordgräns. Lokalen ligger till synes isolerad från närmaste lokal med fåltiplärka, vilken är Horna grustag cirka 10 kilometer sydväst om Bäckaskogs grustag. På ytterligare en

Vid Stenshuvud, där två revir noterades 2017, är den södra dellokalen (Heden) inte i behov av några akuta åtgärder. Inte heller vid Vårhallarna som återfick ett revir under 2017 bedöms åtgärder vara nödvändiga den närmaste tiden.

Längs kusten Åhus-Juleboda håller sig antalet fältpiplärkor i princip på samma nivå över kortare tid (5 revir 2017, 5 revir 2013, 7 revir 2008, 12 revir 2001), men i ett längre perspektiv finns det anledning till viss oro.

De kushäckande fältpiplärkorna är samlade på en mycket smal strandremsa med sanddyner och torr hedvegetation mellan Gropahålet i norr och Rigeleje i söder, en sträcka på cirka 7 kilometer. Bortsett från den sydligaste delen av kustremsan saknar fåglarna längs kusten alternativa födosöks- och häckningsmiljöer, på grund av den avgränsande tallskogen. Strandzonens bredd är därför en begränsande faktor. På de nuvarande lokalerna där fältpiplärkor påträffats under 2017 är strandremsan som regel minst 50 meter och ibland uppåt 80–100 meter bred. Förutom ett tillräckligt stort födosöksområde så är en bred strandzon sannolikt även viktig ur störningssynpunkt då de häckande fåglarna ska klara av häckningsbestyr och våga mata ungar i boet även då badgäster vistas på stranden.

Min bedömning är att på den smala remsan med öppna dyner längs kusten har vegetationen slutit sig mellan 2013 och 2017. Framför allt har vegetationen blivit tätare och mer heltäckande (exempelvis strandråg och sandstarr), vilket resulterat i färre och mindre öppna sandområden eller glest bevuxna, hedartade sanddytor. Under 2017 påträffades endast tre av de fem reviren längs kuststräckan på själva strandremsan. Endast i ett revir fanns det stationära fåglar hela fältsäsongen och det konstaterades ingen häckning i något av reviren. I de två andra strandnära reviren hade fåglarna slagit sig ner strax innanför strandremsan på nyöppnade ytor som skapats inom Friseboda naturreservat.

Ett annat kritiskt område är nordöstra Skånes inlandslokaler, som förlorade ytterligare ett revir mellan 2013 och 2017 (liksom mellan 2008 och 2013). Idag förekommer fältpiplärka endast i två närliggande nedlagda grustag. I detta område har minskningen varit markant, från nio revir 2008 till dagens två revir. De torra betesmarker där fåglarna fanns tidigare har idag överlag ett alltför slutet markskikt. Öppen sand saknas nästan helt. Även de nuvarande lokalerna, Horna grusgrop och Sannarna, är på väg att växa igen och det krävs med all sannolikhet så gott som årliga åtgärder för att fältpiplärkan ska finnas kvar.

Källor

- Bergendahl, R. 2009. Fältpiplärka, *Anthus campestris*, i Skåne 2008. Länsstyrelsen i Skåne län. Rapport 2009:18.
- Larsson, K., Fritz, Ö. 2016. Åtgärdsprogram för fältpiplärka, 2015—2019. Naturvårdsverket. Rapport 6542.
- Olofsson, P. 2013. Fältpiplärka i Skåne 2103. Länsstyrelsen i Skåne. Rapport 2013:13.

Bilaga 1. Lokaler som ingick i inventeringen av fältpiplärka under 2017 med antal revir samt beskrivning av lokalen. Lokalernas placering i landskapet kan ses i Figur 1.

LOKALER I SKÅNE

1. Balsbyholm (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 1992: 1 revir)

Ett nedlagt grustag som redan 2008 hade förbuskats och ansågs vara olämpligt för fältpiplärkor. Sedan 2013 är marken delvis uppodlad och lokalen är inte längre aktuell för fältpiplärkor.

2. Hönnedal (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 1998, 1992 och 1983: 2 revir)

Vid inventeringen 2008 var lokalen en nedlagd och igenväxt grustäkt. Under 2013 hade täktverksamheten återupptagits och vid besöken 2017 är bedömningen att miljön möjligen skulle kunna attrahera fältpiplärkor. Området är dock förhållandevis litet och det är snart 20 år sedan fältpiplärkor sågs på lokalen senast.

3. Bäckaskogs grustag (Kristianstads kommun)

2017: 1 revir varav 1 häckande par (2013: 0 revir, 2008: 1 revir likaså 2005, 2004, 2001 och 1983)

Ett stort, aktivt grustag omgiven av högväxt tallskog. De brukade grusytorna har relativt stora utbredda kantzoner med borsttätel, hedblomster och i anslutning till de öppna ytorna även frodig örtvegetation. En sjungande hane noterades i områdets sydöstra del 17/5 (X: 6213936, Y: 1407770). Vid återbesök 18/6 påträffades på samma plats ett par, varav en individ med mat i näbben och den andra fågeln uppträdde oroligt. Boplatsen var sannolikt belägen i sluttning till en av grushögarna, bevuxen med frodig ruderatvegetation (X: 6214031, Y: 1407664).

4. Dala-Landön (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 1 revir, även 1 revir 2004–2007, samt 2 revir 1983)

Kustnära betesmark med torra ängar. Markskiktet består delvis av lavar, sandstarr och borsttätel, men även av friskare delar med högt gräs, ljung och täta bestånd med harris. Öppen sand finns framför allt som stråk längs med höglänta partier och åsar. Området är förhållandevis stort och markerna bör fortfarande kunna attrahera fältpiplärkor. Senast fåglar sågs på lokalen var 2016 då ett par noterades.

5. Östra Hammarområdet-Fårabäck (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 2001: 1 revir)

Kustnära betesmarker som präglas av både torra sandiga områden, betesmarker och fuktiga rik-

kärr. Gott om stenmurar och stora stenar. Det finns fortfarande små partier öppen sand på de mest höglänta delarna, som bland annat upprätthålls av betesdjuren. Större delen av lokalen har inga lämpliga miljöer för fältpiplärkan på grund av för hög markvegetation och busksnår. Lokalen är sannolikt inte längre attraktiv för häckande fältpiplärkor, men området gränsar till föregående lokal (Dala-Landön) så tillfälliga besök i gränsområdet är inte osannolika.

6. Rinkaby (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 1 revir, likaså 1 revir 2002–2005, 6 revir 1983)

Ett stort militärt övningsfält med vidsträckta gräsmarker och sandiga hedområden. Tidigare, tillsammans med Gälltoftaområdet (se nedan), en av landets viktigaste lokaler för fältpiplärka. Under senare tid har den militära aktiviteten minskat markant på övningsfältet med följd att markskiktet slutit sig och blivit mer homogent och högvuxet. Betesdjur finns på lokalen, men djurens bete och slitage är inte tillräckligt för att gynna fältpiplärkan. Lokalen gränsar i norr till Gälltofta (lokal 7).

Den kustnära delen är idag sannolikt det område som passar fältpiplärkan bäst. Här finns ett småkuperat grästäckat dynlandskap med små inslag av öppen sand, borsttåtel, hedblomster och backtimjan. Det mest lämpliga området är strandremsan närmast norr om skjutfältsgränsen. Överlag är dock strandråg- och gräsvegetationen alltför hög för att attrahera fältpiplärkor. Det område längre inåt land som hyste häckande fåglar 2008 (fältets sydvästra del), bedöms idag ha alltför sluten och sammanhängande gräsvegetation men flera områden har nyligen plöjt/harvats upp i närområdet så möjligen kan området fortfarande attrahera fältpiplärkor.

7. Gälltofta (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 2 revir, 3 revir 2001, 18 revir 1983)

Områdets västra del är ingår i ett militärt övningsfält med betesdjur (se Rinkaby ovan). Öster om övningsfältet finns stora beteshagar med spridda talldungar. Svackan närmast norr om Gälltoftavägen var tidigare den säkraste platsen för fältpiplärka. Utvecklingen av markskiktet har sedan 2013 varit negativ för fältpiplärkan. Området betas fortfarande, men andelen öppen sand och sandiga partier med gles vegetation saknas i princip helt. Överlag är vegetationen högre, exempelvis vid de grävda paddgroparna där fåglar senast sågs 2012.

8. Södra Horna-Lastbilscentralen (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 2001: 1 revir)

En mycket liten före detta grustäkt som växt igen sedan länge. En mindre äng och brynmiljö med torr ängsmark finns intill, men vegetationen bedöms vara alltför högväxt för fältpiplärkan

9. Ripa-Horna-Älleköpinge-Kolhögarna (Kristianstads kommun)

2017: 2 revir varav 2 häckande par (2013: 3 revir varav 1 häckande par, 2008: 4 revir varav 2 häckande par)

Ett vidsträckt område med torra ängs- och betesmarker. Inom storområdet även motorbanor och före detta grustäcker. Lokalen delas upp i tre delområdena Kolahögarna – Horna grusgröp, Äleköpinge – Ripa motorbana och Sännarna – Paddgropen.

9a: Kolhögarna - Horna grusgröp:

Den före detta upplagsplatsen för kol har idag växt igen med gräs och självsådd tall och är inte längre aktuell för fältpiplärkor. Däremot lockade det närliggande före detta grustaget, som idag ingår i naturreservatet Horna sandar, fältpiplärkor under både 2013 och 2017.

En sjungande hane noterades över det före detta grustagets södra del 25/5 (X: 6201495, Y: 1403452). Området präglas av öppen sand och borsttåtelhed, men även av mer vegetationsrika delar med ruderatvegetation. Senare under säsongen noterades 11/6 ett oroligt par i grustagets sydligaste del (Artportalen: Hans Cronert) och även 17/7 sågs ett par med mat i näbbarna i områdets södra del. Boet var med all sannolikhet placerat i sydslutningens täta ruderatvegetation, strax nordväst om nedfarten till grustaget (X: 6201510, Y: 1403360).

Vid återbesök i augusti fanns fältpiplärkor fortfarande kvar i lokalens södra del (X: 6201431, Y: 1403437) och 15/8 noterades en adult med mat i näbben samt en nyss flygg unge (tydliga mungipor och kort stjärt), vilket indikerar att fåglarna haft en andra kull med äggläggning i mitten av juli.

Närområdet kring boet var mycket frodigt, men strax intill fanns större ytor med sand och grus. Andelen öppen sand är störst i det före detta grustagets södra del (cirka 20–30 %). Stora delar av lokalen brändes av våren 2017.

9b: Äleköpinge-Ripa motorbana:

Området består av ett par stora inhägnade torrängsmarker, tidvis med betesdjur. Närmast söder om betesmarkerna finns en motocrossbana som i väster gränsar till mindre motorbanor. Inga fältpiplärkor noterades vid besöken 25/5 och 13/7. Motorbanorna och de omgivande torra ängarna har under senare tid hyst sjungande fältpiplärkor, men även om markerna fortfarande betas så har de ett förhållandevis täckande vegetationsskikt. Däremot bör motorbanorna med sin blottade sand och glesbevuxna kantzoner fortfarande kunna attrahera fältpiplärkor.

9c: Sännarna-Paddgropen:

En hane av fältpiplärka sågs i spelflykt över Paddgropen (före detta grustaget) och de öppna sandområdena öster om 25/5 (X: 6201181, Y: 1402960). Senare under säsongen fanns en tendens till högre aktivitet i reservatets nordligaste del. Oroliga fåglar med avledningsbeteende noterades första gången 14/6 strax nordväst om Paddgropen där fåglarna höll till nära upplag för trädgrenar/stenar/rötter, strax utanför reservatsgränsen i nordväst (X: 6201386, Y: 1402954).

En sjungande hane konstaterades åter 13/7 och följande vecka sågs den vid ett flertal tillfällen över den norra delen av naturreservatet, men även norr om reservatsgränsen, längs markvägen

upp mot Flötövägen (X: 6201431, Y: 1402998), där den tidvis använde stengårdsgården och blommande potatisplantor som sittplats. Området har en förhållandevis stor andel blottad mark (30–40 %) med öppen sand och gles vegetation, men även ett slags ”kolstybb” efter ett tidigare kolupplag, en miljö som senare under säsongen hyste mycket stora bestånd av sandklint. Stora delar av lokalen brändes av våren 2017.

10. Härnestad (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 2001: 1 revir)

Större delen av den tidigare torrängen är sedan flera år tillbaka uppodlad (fodermajs 2013 och 2017) och är inte längre aktuell som lokal för fältpiplärka.

11. N. Åsums kyrka (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 1983 och 1979: 1 revir)

Öppna ängsmarker på militärt övningsfält. På grund av låg militär aktivitet och ringa markslitage är vegetationen för hög och tät och lokalen är numera inte aktuell för fältpiplärkor.

12. S och SSV Vä kyrka (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 1983: 2 revir)

Torra betesmarker. Överlag för tätt och sammanhängande markskikt. Lokalen bedöms inte längre vara lämplig för fältpiplärkor.

13. Grustag SO Vä kyrka (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 1983: 1 revir)

Igenväxt grustag och delvis privat tomt som inte längre är aktuell för fältpiplärka.

14. Ekebo, Hommentorp (Kristianstads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013 0 revir, 2008: 0 revir, 1992 och 1983: 1 revir)

Torra trädes- och betesmarker och även rest från gammalt grustag. Delar av lokalen började odlas upp 2012 och säsongen 2017 fanns här potatis och fodermajs. Lokalen är inte längre aktuell för fältpiplärka.

15. Everöds flygplats (Kristianstads kommun)

2017: 1 revir (0 revir 2013, 2008: 1 revir, 1983: 2 revir)

Torra ängs- och betesmarker kring asfalterad bana. Området strax nordost om landningsbanan (X: 6201768, Y: 1392820) har ytor av torrhedskaraktär med lavar och mossor samt hedbloms-ter och baktimjan. Fåglar noterades här senast 2011. Vid årets två besök, 25/5 och 5/7, sågs inga fältpiplärkor på lokalen, men från 22/7 finns en rapport om en sporadiskt sjungande hane (Artportalen: Kaj Svahn, Fredrik Lysell). Det inventerade området utgör bara en bråkdel av hela flygplatsområdet (som har beträdnadsförbud och inte inventerades 2017) och med tanke på detta är det inte osannolikt att det har funnits stationära fåglar i området under säsongen.

Dessutom ligger lokalen långt ifrån andra besatta lokaler, vilket sannolikt minskar risken för dubbelräkning.

16. Kusten Åhus-Friseboda (Kristianstads kommun)

2017: 5 revir, varav 3 häckande par (2013: 5 revir, varav 4 par, 2008: 6 revir, varav 4 par)

Kuststräckan Åhus-Friseboda består av en smal remsa av dynlandskap, strandhed och mer bevuxen mark med buskar och självsådda tallar. Lokalen delas upp i de tre delområdena Åhus – Gropahålet och Gropahålet – Friseboda.

16a. Åhus-Gropahålet

Naturreseptatet Äspet, längst i norr, karaktäriseras av sandiga dyner och lagunmiljöer. Lokalen har inte hyst fältpiplärkor sedan senare delen av 1990-talet. Nyligen har stora delar av reservatet öppnats upp med hjälp av betesdjur och möjligen är den strandnära delen lämplig för fältpiplärkor. Våren 2016 gjordes en observation av fältpiplärka på lokalen, men sannolikt rörde det sig om en rastande individ.

Vidare söderut från Åhus finns det mindre partier som nyligen hyst fältpiplärkor, exemplar vid

Vy över Friseboda där ett par fältpiplärkor noterades under inventeringen 2017. I området har tallskog avverkats och sandblottor ses av varierande storlek.

Vantamansboden och Mäster bod där fåglar senast sågs 2009. Under inventeringen 2013 påträffades en sjungande hane strax norr om Yngsjö havsbad och 2014 noterades ett par med ungar på den stora nyskapade sandblottan inom Gropahålets naturreservat. Under 2017 noterades inga fältpiplärkor norr om Helgeåns mynning.

16b. Gropahålet-Friseboda

Denna kuststräcka har under senare tid tillhört den främsta för fältpiplärka. Särskilt den norra delen Gropahålet-Tvillingaboden, en sträcka på cirka 3 kilometer, har en smal strandzon med torr hedvegetation, blottad sand, lav- och mossmattor och sandiga ytor med starr och borsttåtel.

Revir 1. Gropahålet: Vid första besöket 3/6 noterades en sjungande hane i dynamrådet strax söder om åmynningen (X: 6193079, Y: 1401735). Hanen spelsjög över området och använde stundtals betongvärnet som sittplats. En sjungande hane noterades även 12/7 något längre söderut, strax nordost parkeringen (Kaptensens väg), där det finns ett större område med blottad sand och borsttåtelhet (X: 6192752, Y: 1401623).

Området har påtagligt mer slutet markskikt än under 2013, men fortfarande finns öppna sandområden (totalt 5–10 % öppen sand) och kantzoner med starr- och borsttåtelbevuxen sandhed med lav- och mossmattor.

Revir 2. N. Stockaboden: En sjungande hane noterades 3/6 cirka 500 meter norr om Stockaboden (X: 6190831, Y: 1400859). Inga fler observationer gjordes under 2017. Området består av ett parti med en bred öppen strandremsa, relativt stora öppna sanddynor, bitvis med sandstarr och borsttåtel men även mer sammanhängande lavmattor.

Revir 3. Friseboda 1: Ett par påträffades 3/6 i de centrala delarna av Friseboda naturreservat strax norr om parkeringen, i ett område som röjdes på bergtall för några år sedan. Markskiktet präglas av öppen sand, borsttåtelhet, lavmattor och barmytor. Hanen sjög över de östra delarna och även närmast nordost om restaureringsytan (X: 6188197, Y: 1399912). Fågel med exkrementssäck rapporterades från den centrala delen av området 18/6 (Artportalen: Pål-Axel Olsson) och vid besök 12/7 noterades 1 adult och 2 juveniler strax nordost om det före detta bergtallsområdet (X: 6188143, Y: 1399856).

Revir 4. Friseboda 2: Ett par konstaterades 3/6 i den södra delen av Friseboda naturreservat. Observationen gäller ett par som kom springande vid uppspelning av sång och de höll till i södra delen av den stora öppna restaureringsytan, söder om Segesholmsåns mynning (X: 6187418, Y: 1399775). Miljön, som ligger cirka 100 meter innanför stranden präglas av stora partier med blottad sand (bitvis uppåt 50 %), borsttåtel och torr barmark. En sjungande hane noterades på lokalen även 19/6 (Artportalen: Pål-Axel Olsson), men inga fåglar sågs till vid återbesök 12/7.

Revir 5. Nyagrop: Ett par påträffades vid Nyagrop 3/6, ett område som inte hyst fältpiplärkor sedan 2011 då fåglar sågs vid Rigeleje. En sjungande hane svarade på uppspelning och gick upp i

Plöjda ytor i Drakamöllans naturreservat där fältpiplärkor hördes sjunga under inventeringen 2017.

sångflykt vid Gamla Stockholmsboden (X: 6185468, Y: 1399464) och ytterligare en fågel, sannolikt hona, påträffades cirka 100 meter norr om den sjungande hanen (X: 6185684, Y: 1399504). Inga fåglar noterades vid återbesök 12/7, men det finns rapporter från Juleboda senare under säsongen där två fåglar sågs 5/7 (Artportalen: Christer Neideman). Se kommentar för Juleboda nedan.

17. Juleboda (Kristianstads kommun)

2017: 2 fältpiplärkor (2013: 0 revir, 2008: 1 revir)

Juleboda är en torr strandhed norr om Julebodaåns mynning (X: 6182524, Y: 1398964) och gränsar i söder till Ravlunda skjutfält. Markskiktet består av en del blottad sand, borsttåtel, lav- och mossmattor. Lokalen bedöms vara näst intill optimal för fältpiplärka (cirka 20 % öppen sand), men trots detta noterades inga fåglar vid besök 3/6 eller 12/7. En rapport rörande två fåglar finns dock från lokalen 5/7 (Artportalen: Christer Neideman), men med tanke på att det då var en dryg månad sedan observationerna vid Nyagrop gjordes och att avståndet till den täta populationen på norra Ravlundafältet (se nedan) inte är mer än 400 meter, så bedöms dessa två fåglar vid Juleboda vara individer som noterats på annan närliggande lokal tidigare i maj.

18. Drakamöllan-Kumlan-Möllegården-Äskebjär

2017: 7 revir varav 4 häckande par (2013: 6 revir varav 2 häckande par, 2008: 4 revir)

varav 2 häckande par)

Ett stort område med flera naturreservat präglade av höglänta kuperade ljunghedar och torra ängsmarker. Lokalen delas upp i de tre delområdena Kumlan – Møllegården, Äskebjär – Trunelän och Drakamöllan.

18a. Kumlan- Møllegården (Kristianstads kommun)

2017: 1 revir varav 1 häckande par (2013: 1 revir varav 1 par, 2008: 0 revir)

Under senare år har området vidgats österut då skogsmark omvandlats till sandig betesmark och Møllegårdens naturreservat har bildats. Förutom stor nyskapad sandblotta längs markvägen präglas markskiktet på den sandiga betesmarken av en mosaik av små blottade sandpartier, skapade av betesdjur och avlägsnade stubbar.

Vid första besöket i Møllegårdens naturreservat 19/5 noterades en flitigt sjungande hane ute i den centrala delen av den nyskapade betesmarken (X: 6183142, Y: 1395495), vilket är samma område där fältpiplärkor noterades 2013. Vid besök 17/6 påträffades ett matande par strax öster om markvägen som går söderut mot Kumlan. Ett bo med två veckor gamla ungar lokaliserades till ett lågvuxet björnbärssnår (X: 6183150, Y: 1395372) i en öppen betesmark. De adulta fåglarna var försiktiga och satt gärna avvaktande på det stora stenblocket mitt ute på betesmarken. Lokalen besöktes även 4/7 och då noterades åter en sjungande hane utmed markvägen halvvägs ner till Kumlan.

18b. Äskebjär-Trunelän (Kristianstads kommun)

2017: 1 revir (2013: 1 revir, 2008: 1 revir)

En sjungande hane noterades 16/5 på en sandig höjd strax söder om Lillehemsvägen sydväst om Trunelän (X: 6184266, Y: 1393803). (Artportalen: Thomas Lindblad). Lokalen betades av får och det fanns öppna sandiga terrasser i den brantaste delen av sluttningen. Denna lokal, samt Äskebjär (1 par 2016), besöktes 19/5 och 4/7 utan resultat. Det är här svårt att bedöma om denna fågel kan ha noterats senare under säsongen på någon annan lokal i östra Skåne, men den har i denna inventering betraktats som ett separat revir och har tagits med i slutresultatet.

I närområdet har nyligen stora ytor öppnats upp och återställts från tallplantering till lövdominerad betesmark, bland annat inom det nybildade Maglehems naturreservat. Miljöer som präglades av glesa lövbestånd inventerades inte 2017 men det går inte att utesluta att de stora nyöppnade ytorna med sandig trädklädd betesmark attraherade fältpiplärkor.

Vad gäller Äskebjär, så har lokalen fått ett mer slutet vegetationsskikt sedan 2013. Lokalen hyser mindre ytor med lavar, mossor och fibblor, men håller alltmer på att tas över av täta ljunghedar och uppväxta enbuskar. Säsongen 2016 fanns dock ett par vid Äskebjär så än lockar lokalen fåglar.

18c. Drakamöllan (Tomelilla kommun)

2017: 5 revir varav 3 häckande par (2013: 4 revir varav 2 häckande par, 2008: 3 revir)

varav 2 häckande par)

Revir 1: Vid första besöket 19/5 noterades en sjungande hane på en sandig sluttning, cirka 500 meter söder om parkeringen (X: 6182024, Y: 1394517). Här fanns i princip ingen öppen sand, men däremot lite borsttätelvegetation blandad med lavar och mossor, fibblor, inslag av hedblomster och backtimjan. I området fanns partier med nyligen bränd mark där det fanns späd ljung i fin mosaik med bar mark.

Ett par sågs på lokalen även 4/7, men utan att några tecken på häckning. Den 1/8 påträffades ett par med nervöst beteende i samma områden, men denna gång något längre söderut nära stengårdsgård omgiven av mer högvuxna och sammanhängande ljungpartier (X: 6181980, Y: 1394502). Häckning ägde sannolikt rum i detta område.

Revir 2: En sjungande hane observerades 19/5 över ett ljungområde/torrhed med två nyplöjda rutor (X: 6182184, Y: 1393986). Tidvis satt fågeln på trästolpar runt en närbelägen inhägnad. Inga observationer vid återbesök 4/7.

Revir 3 och 4: Två sjungande hanar noterades 19/5 på den högsta punkten i Drakamöllans sydvästra del (X: 6182446, Y: 1393685). Ena individen tycktes mer stationär kring höjden medan den andra fågeln drog sig längre åt sydväst efter en stund och sågs landa i sluttningen sydost om Orehuset (X: 6182524, Y: 1393645). Vid besök 4/7 noterades en sjungande fågel, bland annat på luftledningen som löper över området, och 1/8 ett matande par, sannolikt med bo i högre ljungparti strax norr om högsta punkten (X: 6182628, Y: 1393789). Vegetationen var förhållandevis täckande och dominerades av ljung med stråk av låg torrhedskaraktär (lavar, mossa, fibblor och backtimjan).

Revir 5: En sjungande hane samt en hona observerades vid besök 19/5 i Drakamöllans norra del. Vegetationen präglades av ljung och stora partier med låg torrhedsvegetation med enstaka små ytor öppen sand, bortsett från nyskapade "sandrutor". Hanen sjöng framför allt i sluttningen strax väster om en nyplöjd yta (X: 6182956, Y: 1394297). Vid besök 4/7 sågs båda fåglarna varna med mat i näbbarna vid stengärde (X: 6182729, Y: 1394266) och boet fanns sannolikt i närbeläget ljungparti. Den 1/8 sågs 2 adulta och 2 juvenila fåglar söka föda på det nyplöjda området strax nordost om boområdet (X: 6182865, Y: 1394275).

19. Brösarps norra backar (Tomelilla och Simrishamns kommuner)

2017: 3 revir varav 2 häckande par (2013: 4 revir varav 2 häckande par , 2008: 3 revir varav 2 häckande par)

Brösarps norra backar består av kuperade öppna betesmarker med inslag av torra partier av sandstäppskaraktär, torra moss- och lavmattor, borsttätelhed och ljung.

Revir 1: En hane sjöng under 24/5 nära högsta punkten där det finns branta sluttningar med öppen sand, gles lågvuxen tall och ljungdominerad mark med öppna partier med fibblor och lavar (X: 6180332, Y: 1391789). Vid återbesök 14/7 sågs ett par med oroligt beteende i sydsluttningen (X: 6180206, Y: 1391853), som präglades av högväxt ljung, bara partier med lavar

och mossor samt öppna sandpartier som bland annat upprätthålls av betesdjuren.

Revir 2: En sjungande hane observerades under 24/5 i sluttning (X: 6180068, Y: 1391667) där tall nyligen avverkats och där marken bränts av. Vegetationen bestod av ny spirande ljung, barmark, fibblor och nya uppslag av björnbär. Inga observationer av fåglar gjordes vid återbesök under 14/7.

Revir 3: En sjungande hane samt en hona noterades under 24/5 i sydsluttning med ett stort parti öppen sand och torr ängsmark (X: 6179682, Y: 1391604), cirka 200 meter nordost om södra parkeringen. Delar av området såg ut att ha restaurerats nyligen, där buskar röjts och ljung förnygrats. Vid återbesök under 14/7 sågs båda fåglarna med mat i näbben i en sänka norr om grinden in till betesmarken. Fåglarna uppträdde mycket oskyggt och matade trots mänsklig närvaro. Boet, som innehöll fyra stora ungar, lokaliserades i en brant ljungklädd sluttning (X: 6179631, Y: 1391684) och låg förhållandevis öppet med endast en mindre tuva som överhäng.

20. Ravlunda skjutfält (Simrishamns kommun)

2017: 14 revir varav 7 häckande par (2013: 9 revir varav 6 häckande par, 2008: 6 revir varav 5 häckande par)

20a: Norra delen (N. Knäbäcken)

2017: 4 revir varav 1 häckande par (2013: 1 revir, 2008: 0 revir)

En stor del av skjutfältets norra del består av ljung och torr gräsvegetation. Partier har bränts av under senare år och sandblottor har skapats. Längst upp i norr där heden möter tallskogen hade en bred remsa plöjts upp redan 2013 och området präglades 2017 av en fin borsttätelighet med breda stråk av späd förnygrad ljung. Här fanns även en del öppna sandpartier, dels naturligt längs markvägar, dels i form av nyligen skapade sandblottor.

Vid besöket noterades 4 revir, vilket är en markant ökning sedan 2013 då endast en sjungande hane noterades på lokalen.

Revir 1 och 2: En hane sjöng frekvent under besöket 17/5 vid skjutvallens norra ände (X: 6182219, Y: 1398724) och samtidigt hördes ytterligare en hane sjunga cirka 150 meter västerut på den restaurerade ytan (X: 6182249, Y: 1398560).

Revir 3 och 4: Ytterligare 200 meter västerut (X: 6182258, Y: 1398380) visade sig ett par vid uppspelning av revirsång 17/5. Ingen av fåglarna svarade med sång men de kom springande mot uppspelningen, vilket sannolikt tyder på att paret redan påbörjat häckning i någon form. I det restaurerade områdets sydvästra del, i anslutning till nyskapade sandblottor (X: 6182380, Y: 1398022) påträffades ytterligare ett par fältpiplärkor där hanen gick upp i spelflykt vid uppspelning av sång.

Vid återbesök 12/7 noterades en fågel strax väster om skjutbanans norra del och ett par med 2 flygga ungar sågs på den restaurerade ytans norra, centrala del (X: 6182427, Y: 1398308).

20b. Området kring Knäbäcksdösen och platån söder om

2017: 7 revir varav minst 5 häckande par (2013: 6 revir varav 4 häckande par, 2008: 4 revir varav 4 häckande par)

Vid första inventeringstillfället 17/5 noterades 5 revir i det område som tillhör det mest optimala under inventeringen 2017.

Revir 5: En sjungande hane noterades 17/5 i områdets västra del (*X: 6181194, Y: 1396990*), i ett parti med mycket högt markslitage av militära fordon. Området har närmast ”grustagskaraktär” med 80–90% bar sand och en angränsande mosaik av ljunpartier och hög vegetation. Vid besök 12/7 noterades fåglar med mat i näbben och sannolikt var boet placerat i ljunpartiet strax intill betongvärn nummer 612 (*X: 6181196, Y: 1396840*).

Revir 6 och 7: Ett par (revir 6) höll hela säsongen till i anslutning till Knäbäcksdösen (*X: 6181031, Y: 1397526*). En sjungande hane observerades vid flera tillfällen i maj och i början av juni (bland annat 17/5 i duett med ytterligare en hane) strax norr om dösen. Med all sannolikhet förekom häckning på lokalen under juni. En andra kull kläcktes troligen fram senare under säsongen då ett par med mat i näbben varnade mycket aktivt 8/8, i anslutning till ljunparti cirka 100 meter nordost om dösen. Ett sannolikt bo noterades vid dösen (*X: 6181089, Y: 1397611*). Närområdet kring dösen präglades av en mycket hög andel öppen mark/glesbevuxen sandmark (cirka 60–70%) i anslutning till mer högväxta ljunpartier.

Revir 7 har varit något svårare att definiera. En hane konstaterades 17/5 sjunga cirka 200–300 meter norr om Knäbäcksdösen (*X: 6181378, Y: 1397567*) samtidigt som hanen vid dösen sjöng. Området präglas av mycket hög andel blottad sand och glesbevuxen sandmark (borsttåtel och mindre ljunpartier). Den 2/6 noterades en sjungande hane cirka 200 meter öster om dösen och den rörde sig i sångflykt söderut där den bland annat tog sittplats vid containerupplaget nedanför sluttningen (*X: 6180865, Y: 1397843*).

Vid besök 12/7 noterades inga fåglar vid containerupplaget, däremot ett par med avledningsbeteende på en sandig ås med borsttåtel och ljung cirka 400 meter åt sydost (*X: 6180471, Y: 1398136*). Huruvida det rör sig om samma fågel som ursprungligen höll till norr om Knäbäck- en är ovisst och möjligen fanns det ytterligare en hane i området.

Revir 8 till 11: Uppe på platåns norra del inklusive i sluttning sjöng två hanar samtidigt vid besök 17/5. Den ene höll till i ett område dominerat av borsttåtel och ljunpartier (*X: 6180464, Y: 1397439*) och den andra hanen cirka 300 meter söder om, i område med liknande vegetation men med större sammanhängande ljunpartier (*X: 6180170, Y: 1397424*). Minst en häckning skedde i området då 1 adult och 2 juvenila fåglar sågs 12/7 vid ”Mormors kulle” (*X: 6180471, Y: 1397651*). Andrakullar föddes sannolikt upp i närheten. Den 27/8 konstaterades på sydslutningens krön två familjegrupper eller möjligen en tendens till flockbildning med dels en grupp med 6 fåglar (2 adulta och 2 juvenila samt 2 obestämda), dels 3 fåglar (2 adulta och 1 juvenil).

Ytterligare en hane sjöng 17/5 nordost om den glesa talldungen (*X: 6179991, Y: 1397580*), i ett

område som präglades av borsttåtelhed och glesa tallpartier. I området sågs ett par med mat i näbbarna vid besök 12/7 och boet låg sannolikt i ett område med högvuxen ljung, nära de glest stående tallarna (*X: 6179926, Y: 1397755*).

Områdets fjärde revir påträffades 17/5 på platåns sydöstra del, i området med borsttåtelhed, öppen sand och ljung. Hanen använde bland annat ett solitärt äppleträd som sång-/sittplats, men han höll framför allt till sydsydväst om detta träd (*X: 6179902, Y: 1398035*).

20c. Södra och sydöstra kustnära delen

2017: 3 revir varav 1 häckande par (2013: 2 revir varav 2 häckande par, 2008: 2 revir varav 2 häckande par)

Revir 12: Den 17/5 noterades en sjungande hane cirka 300 meter norr om Offerlunden, vid betongvärn nummer 170 (*X: 6180169, Y: 1398661*). Miljön präglades av torr ängsmark, frisk gräsvegetation och öppen sand i sluttningen ner mot havet. Flera nyskapade sandblottor fanns i närområdet. Dock gjordes inga observationer 12/7.

Revir 13: En sjungande hane sågs 17/5, 100 meter nordväst om fiskeboden som ligger 300 meter norr om Verkeåns mynning (*X: 6178892, Y: 1398742*). Området präglades av torräng med lavmattor, fibblor och backetimjan, mindre partier med borsttåtel och en handfull nyskapade sandblottor. Inga observationer gjordes senare under säsongen, men möjligen var hanen inblandad i revirstrid med hanen i revir 14 (se nedan).

Revir 14: Detta revir ligger egentligen inom Vitemölla naturreservat, men tas med under lokal "Ravlunda" eftersom det gjorts vid tidigare inventeringar. En sjungande hane och en hona sågs strax söder om Verkeåns mynning vid besök 17/5. Fåglar är här rapporterade mycket frekvent under säsongen, framför allt i anslutning till de sandiga sluttningarna mellan Verkeåns mynning och Stenören (*X: 6178055, Y: 1398897*) där den revirhävdade hanen ofta satt på någon av stängselstolparna. Häckning ägde rum och en nyligen flygg unge sågs 8/8. I området hördes även en sångduell mellan två hanar 20/5 (Artportalen: Olof Hjelm) och 27/5 (Artportalen: Jan Jonasson).

21. Vitemölla (Simrishamns kommun)

2017: 3 revir varav 1 häckande par (2013: 3 revir, 2008: 3 revir, 2001: 3 revir, 1992: 2 revir)

Revir 1 och 2: Vid första besöket under 24/5 noterades en sjungande hane cirka 200 meter norr om reservatparkeringen vid Vitemölla fiskeläge (*X: 6176942, Y: 1399142*). Miljön präglades av torr sandig hed med lavmattor och stora sandblottor i sluttningen. Ytterligare en sjungande hane konstaterades tillsammans med en hona i sluttningen, cirka 500 meter norr om reservatparkeringen. Markskiktet bestod till stor del av borsttåtelhed med inslag av lavmattor och en del mindre partier med hög gräsvegetation (*X: 6176317, Y: 1399113*). Vid återbesöket 14/7 noterades en sjungande hane i borsttåtelssluttningen i de centrala delarna av området (*X:*

6176155, Y: 1399295). Trots flera kortare besök senare under säsongen sågs inga indikationer på häckande par.

Revir 3: I Stigelund, i reservatets västra del, noterades inga fåglar vid första besöket 24/5. Där emot sågs en sjungande hane över den sandiga betesmarken strax sydost om Stigelund under 4/7 (X: 6177303, Y: 1398457). Från Artportalen finns dessutom en fågel rapporterad från en träda 17/6 strax väster om Stigelund under 17/6 (Jan Jonasson).

Vid inventeringen 2013 påträffades ett par vid Ola Hans korra (500 meter sydost om Stigelund), men vid besöken 2017 saknades här fåglar och den torra betesmarken har numera troligen ett alltför slutet markskikt och för högvuxen vegetation för att attrahera fältpiplärkor. Även betesmarkerna vid den närbelägna Torup flo besöktes 24/5 och 4/7, dock utan att några fältpiplärkor påträffades.

22. Kiviks marknadsplats (Simrishamns kommun)

2017: 1 revir varav 1 häckande par, (2013: 1 revir varav 1 par, 2008: 1 revir)

Lokalen är en kustnära, torr ängsmark med borsttätelhed, lav- och mossmattor med inslag av baktimjan och hedblomster. Habitatet hålls till viss del öppen genom slitage under Kiviks marknad som infaller varje år i mitten av juli.

Vid första besöket 24/5 noterades en sjungande hane i de södra delarna (X: 6174869, Y: 1399899). Fågeln sjöng och landade dels i den branta sluttningen ner mot havet, dels nere vid stranden där den flera gånger landade på stängselstolparna. Den 14/7 noterades ett par i den sydöstra delen av området (X: 6174999, Y: 1400015), nära krönet till sluttningen ner mot havet. Fåglarna uppträdde oroligt och nervöst vilket tyder på häckning.

Området som paret höll till i präglas av torr sandig hedmark med en del mindre blottor med sand/grus (cirka 10 %), i huvudsak på stigar och markvägar men även i sluttningen ner mot havet.

23. Stenshuvud (Simrishamns kommun)

2017: 2 revir varav 1 häckande par (2013: 2 revir, varav 2 häckande par, 2008: 1 revir)

Den kustnära lokalen på Stenshuvud består av torra betesmarker och kan delas upp i två delområden:

23a: Heden-södra delen

Heden är den största av de två dellokalerna och består av en sandig betesmark med hårt betetryck. Mindre än 5 % av sanden är blottad och stora ytor täcks med lavar och inslag av fibblor samt gles gräs- och starrvegetation, glest utspridda ljungbestånd. Ett fåtal nedbetade ekplantor och låga solitära enebuskar. Inåt land successivt högre vegetation och täta bestånd av enar.

Vid första besöket 24/5 noterades en sjungande hane över den södra delen av området (X: 6169899, Y: 1403533). Vid nästa besök 14/6 en sjungande hane även denna gång över södra

delen av Heden och efter knappt 15 minuter noterades samtidigt ytterligare en sjungande hane över den centrala delen av området (X: 6170213, Y: 1403612). Under en kort stund sjöng båda hanarna samtidigt innan fågeln i den centrala delen av Heden tystnade och försvann norrut. Vid besök 14/7 noterades ett par med nervöst beteende i den sydvästra delen av Heden, tidvis sittande i brynet mot tätare enebestånd (X: 6169998, Y: 1403503). Sannolikt en häckning i området då minst en juvenil fågel rapporterades 23/7 (Artportalen: Carl Jyker).

23b: Ljunghed-norra delen

Kustnära betesmark, i väster avgränsad av täta enemarkar. En till ytan mycket liten lokal (cirka 100 x 400 meter). Marken präglas av ljung (cirka 50 %) och torra öppna partier med lavar och mossa samt mindre stråk av öppen sand (5 %) och borsttätelpartier. På ljungheden fanns ett häckande par under 2013. Inga noterade fältpiplärkor vid besök 24/5, 14/6 och 14/7, men från Artportalen finns en fågel rapporterad från 19/6 (Lennart Jeppsson). Närheten till den stora södra Heden, där två revir konstaterades under 2017, gör denna individ på ljungheden till en misstänkt tillfällig besökare.

24. Baskemölla (Simrishamns kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir)

Baskemölla är ett kustnära område som numera är relativt igenväxt av busksnår och hög vegetation. Lokalen gränsar i söder till Tobisvik-Vårhallarna där ett par konstaterades under 2017 i den norra delen av området (se nedan).

25. Tobisvik-Vårhallarna (Simrishamns kommun)

2017: 1 revir varav 1 häckande par (2013: 0 revir, 2008: 1 revir)

Området är kustnära med en stor andel öppen sand och grus med borsttätel och starr. En sjungande hane konstaterades mellan Baskemölla och Vårhallarna vid besök 24/5. Fågeln höll till cirka 300 meter norr om Vårhallarna (X: 6162468, Y: 1407219) över öppet strandområde.

Vid besök 14/7 noterades ett matande par cirka 400 m norr om Vårhallarna. Fåglarna satt med mat i näbbarna i en björk strax intill ett hus med fiskeredskap (X: 6162568, Y: 1407180). Området präglades av en mosaikmiljö av öppen sand, borsttätel, ljung, mindre vresrosbuskage och björnbärssnår. Området saknade fältpiplärkor vid inventeringen 2013 (de sågs här senast 2012) och idag utgör lokalen fältpiplärkans sydligaste utpost i landet.

26. Bäckhalladalen (Simrishamns kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir)

Bäckhalladalen består av ljungdominerade betesmarker med stora enbuskområden. Området har möjligen alltför sluten vegetation för att locka fältpiplärkor. Inga fältpiplärkor sågs under inventeringarna 2017, 2013 eller 2008, men rapporter finns om en sjungande hane vid ett tillfälle i maj 2012 och en fågel från 2011. Med tanke på nyetableringen vid Vårhallarna 2017 så har möjligen chanserna att återse fältpiplärkan vid Bäckhalladalen ökat.

27. Mälarhusen (Simrishamns kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir)

Mälarhusen är ett kustnära dynområde med delvis tät strandrågvegetation med inslag av självsådd tall och björk. Det finns dock fortfarande mindre partier öppen sand och borsttåtelitor som möjligen fortfarande skulle kunna locka fältpiplärkor.

28. Sandhammaren-Hagestad (Ystads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 1 revir)

Sandhammaren-Hagestad är ett kustnära dynområde med bitvis ett bredare strandområde, som i Hagestad har vidgats markant genom senare års restaureringar. De nya miljöerna med öppna dyner ser ut att vara optimala för fältpiplärkor och attraktionskraften ökar sannolikt kommande år när markvegetationen successivt etableras på de stora sandblottorna. Senast fältpiplärkan sågs på lokalen var 2010, då en fågel noterades öster om Sandhammarens fyr.

29. Backåkra-Löderup (Ystads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 1 revir)

Området från Backåkra till Löderup består av sandiga betesmarker med förhållandevis hårt betetryck. Området har mindre inslag av öppen sand (mindre än 5 %) och stora ytor torr hedmark. Lokalen borde kunna attrahera fältpiplärkor, men har möjligen för homogen mark- och vegetationsstruktur.

30. Kabusa-Hammars backar (Ystads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 1 revir)

Det militära övningsfältet Kabusa består av kustnära dynområden och närliggande torra betade hedmarker. Det kustnära området närmast öster om skjutfältgränsen har förhållandevis hög vegetation med strandråg och högt gräs. Öster om Kabusaåns mynning är miljön mer lämplig för fältpiplärkan med torra åsar av öppen sand och vidsträckta hedmarker, dominerade av mossmattor, lavar, backtimjan och hedblomster. Fåglar observerades på lokalen 2012 (1 exemplar), 2011 (2 sjungande hanar) och 2010 konstaterades en häckning vid skjutbanan strax öster om Kabusaåns mynning. Området ser idag optimalt ut för fältpiplärka.

31. Nybrostrand (Ystads kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 1992: 1 revir)

Strandområdet vid Nybrostrand var redan 2008 igenväxt och ej lämpligt för fältpiplärka. Samma förhållande rådde 2013 och 2017. Under sommaren även tidvis hårt tryck från badgäster.

32. Revingefältet-Vombs vattenverk (Lunds kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 2 revir)

32a. Revingefältet-Silvåkra

Det militära övningsfältet Revingehed har visst markslitage på grund av terrängkörning. Vid besöket under 2017 fanns flera skapade sandblottor och mindre partier med borsttåtel. Lokalen är sannolikt lämplig för fältpiplärka. Senast fåglar sågs på lokalen var 2011, då ett exemplar noterades vid Ängstorpsdammen.

32.b. Vombs vattenverk

Ett stort vidsträckt ängsmarksområde mellan Vombs fure och Klingavälsån. Enstaka mindre partier med torräng, lavar och fibblor. Öppen sand endast på och närmast utmed travbanan som går i nord-sydlig riktning genom området. Överlag annars alltför hög frisk gräsvegetation och slutet markskikt för att locka fältpiplärkor. Senast fåglar sågs på lokalen var 2010 då en fältpiplärka noterades nära vattenverket.

33. Björka flygfält (Sjöbo kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2008: 2 revir, varav 1 häckande par)

Öppna ängsremсор med angränsande högvuxen tallskog. Markerna kring flygfältet har överlag för hög vegetation, bland annat ljung och starr. Under senare tid har röjningar av självsådd tall gjorts och mindre sandblottor har skapats. Senast fåglar noterades på lokalen var 2010 (1 sjungande hane).

34. Illstorp (Sjöbo kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2008: 0 revir, 2003: 3 ex., 2001: 1 ex.)

Ett aktivt grustag med kantzoner av torrängskaraktär, borsttåtel och blottad mark med gles vegetation. Miljön skulle sannolikt kunna attrahera fältpiplärkor, men inga observationer av fåglar gjordes vid besök 31/5 och 12/7.

35. Ängsnäset-Skanörs ljung (Vellinge kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir, 2001: 1 par)

Området utgörs av ett kustnära sandrevsområde med vidsträckt betad ljunghed. En hel del åtgärder har nyligen gjorts och i området finns fina partier med omväxlande öppen sand och ljungpartier som gränsar till strandnära dynområden. Lokalen skulle sannolikt kunna attrahera fältpiplärkor framöver. Under 2017 gjordes en observation 31/7 där artbestämning är osäker (Artportalen: Marcus Sohl). Om det rör sig om fältpiplärka så är det sannolikt en rastande individ då datum för första noterade utsträckande fågel vid Nabben var 8/8. Falsterbonäset har inte hyst revirhävdande fältpiplärkor sedan lång tid tillbaka och en sammanställning 1980–2017 visar på få häckfynd senast 2001, med ett häckande par vid Ängsnäset. Dessförinnan, en nyligen flygg kull 1988.

36. Vegeåns mynning-Rönneås mynning (Ängelholms kommun)

Inga fältpiplärkor 2017 (2013: 0 revir, 2008: 0 revir)

Området i södra och sydöstra Skälderviken utgörs av ett vidsträckt kustdynsområde som idag är relativt igenväxt med tät, täckande strandråg och vresros. Nyligen har vresrosbuskage tagits bort inom vissa områden och öppen strandhed med borsttåteltytor har skapats. Möjligen skulle delar av området kunna locka fältpiplärkor. Fältpiplärka har inte setts på lokalen sedan 2002 (vid Klören). Närmast tidigare observation gjordes 1997 och det finns ytterligare två rapporter från 1992. Samtliga observationer gäller endast enstaka fåglar och den senaste häckningen i området var 1988 vid Klören, nära Vegeåns mynning. Säsongen 1983 noterades 12 revir på lokalen.

LOKALER I HALLAND

Fältpiplärkan har under de senaste decennierna gått start tillbaka även i Halland. Vid inventeringen 1979 fanns cirka 50 revir i Halland, samtliga i sanddynområden utmed Laholmsbuktens norra och mellersta delar. Säsongen 1995 hade populationen minskat till 20 revir. Under inventeringen 2008 påträffades bara 5 revir i Halland.

I samband med inventeringen av fältpiplärka i Skåne 2013 kontrollerades, vid ett tillfälle, även fem halländska lokaler som hyst revirhävdande/häckande fältpiplärkor 2009–2012, dock utan att någon revirhävdande fågel kunde konstateras.

Vid inventeringen 2017 besöktes tre lokaler (Haverdal, Hökafältet och Tönnersa) vid två tillfällen (18/5 och 10/7) utan att någon fältpiplärka kunde konstateras. Samtliga lokaler har de senaste åren genomgått omfattande restaureringar och flera dynområden ser idag ut att vara optimala för fältpiplärka.

De nyrestaurerade sanddynerna i Tönnersa i Laholmsbuktens sanddynsreservat väntar på att upptäckas av fältpiplärkor.

Fältpiplärka (*Anthus campestris*) är en fågel som var relativt vanlig på sandiga marker i södra Sverige fram till början av 1900-talet, men som minskat allteftersom de öppna sandmiljöerna försvunnit i landskapet. Under 2000-talet har dessa miljöer successivt återskapats och förhoppningen är att de återigen ska kunna hysa ett myllrande liv av arter.

Inom ramen för det EU-finansierade Life+ Nature projektet Sand Life och det nationella Åtgärdsprogrammet för bevarande av fältpiplärka har arten inventerats under 2017. Resultaten visar en tydlig uppgång för fältpiplärkan där 40 revir noterades i östra Skåne, en ökning med nästan 20 % (33 revir) sedan förra inventeringen under 2013. Revir kunde även konstateras utanför det utbredningsområde som arten hade under inventeringen 2013. Tyvärr kunde inte några fältpiplärkor observeras i Halland under inventeringen.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

